

Існує повне усвідомлення того, що дана система оцінювання потребує подальшого вдосконалення, тому даний проект не є остаточною.

При здійсненні контролю необхідно пам'ятати також про такі принципи контролю, як об'єктивність, гласність та прозорість, тематичність, єдність вимог. Лише такий комплексний та різнобічний підхід до організації та здійснення навчального контролю може наблизити його до найкращих результатів.

Бойчук О. С., старш. викл.
кафедри педагогіки та психології

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Багаторічний досвід викладання психолого-педагогічних дисциплін дає змогу узагальнити суттєві особливості оцінювання успішності навчання студентів-першокурсників, що з року в рік стає все більш актуальним.

1. Необхідним підґрунтям для впевненого впровадження у навчання вимог Болонського процесу став більш як 10-літній досвід реалізації рейтингової системи оцінювання кафедрою педагогіки та психології із загальним розподілом балів у співвідношенні 65 (поточний контроль) + 35 (підсумковий контроль) = 100 (загальна оцінка).

2. Функція контролю є невід'ємною складовою викладання і тому в повній мірі повинна визначатися ще на етапі планування викладачем будь-якої дисципліни. Якісне планування і дотримання репрезентованих студентам правил може бути доброю «профілактикою» штурмів і конфліктів.

3. Оцінювання успішності навчання студентів повинно відповідати принципу системності, як стосовно внутрішньої структури (наприклад, зваженості оцінок різних видів робіт), так і щодо зв'язків з іншими зовнішніми функціями (наприклад, контроль не повинен «затмарювати» змістовну частину навчання).

4. Робота з першокурсниками університету показує, що система оцінювання повинна бути **прозорою**, тобто зрозумілою, доступною для студентів у сприйманні з моменту пояснення викладачем основних видів робіт і кількості балів за кожну з них (робота в аудиторії, самостійна робота, творчі індивідуальні та

групові завдання, тощо) та критеріїв оцінювання до моменту визначення кінцевої оцінки як формалізації результату навчання студента протягом семестру.

5. Шкала оцінювання повинна бути простою, оперативною (технологічною) і **прямою** — тобто такою, яка б могла арифметичним додаванням балів за кожну виконану роботу презентувати результат у кожний конкретний момент. Лише за таких (і лише таких) умов викладач може відповісти, пояснити, аргументувати і мотивувати оцінку під час масового навчання 16—17-літніх першокурсників.

6. Для покращення взаєморозуміння викладача і першокурсника дуже важливо як відмовитися від різних операцій переведення балів (тобто від додаткових, проміжних шкал, тощо), так і уніфікувати підходи різних кафедр до розумного рівня, не порушивши специфічності змісту дисциплін.

7. Дидактичні відмінності навчання у середній і вищій школі створюють об'єктивні труднощі адаптації першокурсників. Не забуваймо, що вони пережили пікові навантаження незалежного тестування, без жодних інтелектуальних зусиль «пройшли» (чи «попали») на якийсь з факультетів і тепер розслабилися, не відчуваючи подиху (у спину) вчителів та батьків. Ставлення викладачів сприймається ними як байдужість, а словесні пояснення, рекомендації та прогнози стосовно навчання впродовж семестру переважною більшістю першокурсників не сприймаються як інструкції до виконання.

Щороку ми всі переживаємо одну і ту ж динаміку інтенсивності навчання з уповільненим початком і перенавантаженим завершенням семестру. Досвід роботи з 1-м курсом вказує на доцільність пришвидшення поточного контролю, а саме проведення першого модульного оцінювання не пізніше жовтня місяця. Це дасть першокурснику можливість узагальнити перші результати навчання, усвідомити специфіку ВНЗ, «виконати роботу над помилками» і відповідно до своїх прагнень відкорегувати програму дій на другу половину семестру. Перші проміжні підсумкові оцінки дають необхідний ефект мобілізації, зважаючи на своєрідну ейфорію, загальну неупорядкованість і низьку самоорганізованість першокурсників на початковому етапі. Таким чином, правильно сплановану і адекватну до умов першого курсу систему оцінювання можна розглядати як фактор інтенсифікації адаптації першокурсників.

8. Рейтингова накопичувальна система оцінювання, яка реалізується нами в усіх видах робіт, у більшій мірі відображає виконання завдань студентом. Наприклад, 1 бал — виконання завдання відповідно до вимог, 0 балів — не виконав, 0,5 бала —

недостатньо повно, зі значними помилками. Таким чином, можна швидко охопити велику кількість студентів з точки зору виконання-невиконання завдання і оперативно узагальнити роботу групи в цілому. Традиційне ж оцінювання (наприклад, за 5-тибальною шкалою) передбачає більшу кількість критеріїв, відображає здібності людини, в більшій мірі відповідає виконанню індивідуальних форм роботи (наприклад, виступ на семінарі) і значно більше включає стереотипи сприйняття, тобто дію фактора суб'єктивності (викладач не може оцінити групу активно працюючих студентів за 5-тибальними оцінками, не спрощуючи оцінювання стереотипами, і як наслідок зростання помилковості оцінювання з точки зору особистісного ставлення).

Отже, враховуючи особливості першокурсників (адаптаційний період), організаційних форм навчання університету (масове навчання), прагнучи реалізувати умови для прояву активності студентів на заняттях, ми реалізуємо фронтальні форми навчання, що передбачають простий прямий (неопосередкований проміжними шкалами) вид оцінювання.

Бондаренко Є. І., асистент кафедри конституційного та адміністративного права

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів завжди було і залишається актуальною проблемою навчального процесу, особливо в контексті болонського процесу. Адже перехід до нової системи викладання, коли більшу частину навчального матеріалу студент опановує самостійно, вимагає адаптування системи оцінювання до реалій навчання.

Зараз самостійна робота студентів є однією із складових навчального процесу, що має на меті забезпечити засвоєння в повному обсязі навчальної програми, передбачає оволодіння складними вміннями і навичками бачити зміст та мету роботи, організовувати власну самоосвіту, пізнавальну і розумову активність, здатність до творчості. Така робота виконується студентом лише під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Викладачеві необхідно спланувати роботу студента таким чином, щоб забезпечити, по-перше, раціональну систему стимулю-